

Møllerens historie

De sidste skridt op ad bakken var seje, og på toppen lod han melsækken falde tungt ovenpå de andre, før han lænede sig op af vognen. Hosten var grov i den kolde luft, og ånden stod som en hvid frostrøg ud fra munden. En kold tåge lå over marken, og han kunne kun akkurat skimte Storstrøm i horisonten. Peter spyttede og tørrede næsen i ærmet. Han blev stående en stund og så på sønnen nede ved møllen. Solen stod lavt på himlen og Niels fyldte den sidste sæk.

Han var blevet bred over skuldrene de seneste par måneder, men han havde stadig et barns ansigt.

De trak sammen vognen op ad vejen og ind på gårdspladsen. Fire sække, én halvt så stor som de andre, lå på vognen. Anna kom ud og bad Niels gå ind for at hjælpe sin søster.

”Hun står ved gryderne. Jeg kan hjælpe din far herfra.”

Niels rettede ryggen og gik ind.

”Er dét det hele, Peter?” Anna kastede et blik på vognen og lagde armene over kors.

”Ja, hvad vil du ha’ jeg skal gøre?”

Hun trak på skuldrene.

”Lad os bare få det i hus.”

Inde i huset var der varmt og der duftede af friskbagt brød. Peter satte sig på bænken og Petrine kom med øl og et stort stykke af brødet. Niels kom og satte sig på skamlen overfor faren. Skuldrene hang og øjnene var tunge. Peter rakte ham halvdelen af brødet. Udenfor var vinden stilnet af og den eneste lyd var Annas stemme, som talte lavmælt til Petrine.

”Se her, slå et kors i brødet. Det holder det onde borte.”

Han kunne ud af øjenkrogen se datteren omhyggeligt ridse et stort kors midt i det

runde brød. Syv børn havde han fået, fem af dem revet bort fra ham af vind og vejr. Peter kiggede på sønnen. Hans mørke øjne var smalle og trætte, hænderne røde og grove.

”Du bliver her i morgen og hjælper din mor og søster. Det bliver for koldt derude.”

Niels kiggede op og rynkede brynene.

”Javel,” sagde han.

Peter rejste sig og hentede logbogen fra hylden. Han blev stående foran vinduet med bogen åbnet i hænderne. 19. januar 1862, tre og en halv sæk, noterede han forsigtigt på det skrøbelige papir.

Peter slog øjnene op til et underligt lys. Noget havde vækket ham brat, og han kunne høre sit eget hjerte slå. Men der var stille i huset, ingenting rørte sig. Udenfor lå sneen som et tæppe. Han gik ud før de andre vågnede. Sneen var tung og han brugte den første halve time på at fjerne sne og is. Han var næsten færdig da han skred og faldt bagover ned i bækken.

”Nej!” råbte han. Han råbte til skikkelsen som stod oppe på skråningen.

Iskoldt vand strømmede ind under tøjet, i skoene, i næsen og ørerne. Han kunne ikke høre, ikke se, før en hånd tog tag i hans krave og trak ham op. Niels havde hørt ham råbe. Han kæmpede sig på benene og Niels støttede ham op ad skrænten og op på vejen. Fremme ved gården standsede de og Niels forsøgte at få det våde tøj af ham. Kulden var lammende.

”Det var åmanden, Niels. Han ville ta’ mig. Jeg så ham stå der.”

Niels stoppede et øjeblik og stirrede på ham.

”Jeg hjælper dig resten af dagen. Kommer bønderne ikke til møllen i dag?”

”Jo, jo da, de kommer vel snart.”

Han vidste, at han ikke kunne sige nej til at lade Niels hjælpe til nu. De gik ind i varmen.

Peter havde akkurat fået støvlerne på igen, da han hørte en hest ude på gårdspladsen. Han åbnede døren, og hilste med huen til bønderne som hoppede ned fra kærren. Hesten prustede tungt og frostskyen blev hængende i luften.

”Goddag, Hr. Møller.”

”Goddag.”

”Vi vil gerne have malet noget korn.”

”Ja, kom bare indenfor og få en øl i stuen, mens jeg går til møllen.”

Peter fulgte dem ind i møllestuen, hvor de satte sig rundt om det lille runde bord. Der stod et næsten nedbrændt vokslys midt på og det var et mørkt rum. Anna kom ind med en fyldt kande med øl.

”Det er friskbrygget,” sagde hun.

”Jeg tager Niels med mig ned og ordner kornet,” sagde Peter.

Bønderne takkede og løftede krusene til munden. Anna og Peter vekslede et kort blik før han drog huen godt ned over ørerne og råbte på Niels, mens han gik ud.

De gik med vognen mellem sig ned til møllen og begyndte med det samme at fylde kornet på skallekværnen. Der var meget vand i bækken, og de arbejdede hurtigt uden at tale sammen. Niels gjorde akkurat som han skulle, men Peter mærkede, at han var tænksom. Han var ikke længere et barn, og han begyndte at forstå ting.

”Niels, lad os ta’ en pause.”

De tørrede sveden af panden og gik ud for at sætte sig på vognen.

”Jeg ved du forstår, hvad der foregår, Niels”

Niels kiggede på faren og ventede på, at han skulle sige noget mere, men han sad bare og så ud over kløften. Den eneste lyd var vandet, der bruste i bækken.

”Vi maler mindre korn end før. Bønderne kommer ikke længere så ofte med korn, og melet vi giver dem er ikke helt rent, selv om vi siger, det er. Det går dårligt med møllen, gør det ikke?” sagde Niels.

”Jo, det går dårligt. Da møllersvendene fik nyt arbejde vidste jeg, at vi ikke ville kunne drive møllerne som før. Den nye lov, som kom for nogle år siden, har ændret på tingene. Nu kan alle drive en mølle, uden at være med i et laug og mange er begyndt at finde andre steder at få malet sit korn.”

”Bliver vi nødt til at nedlægge den?” Niels kiggede ned på sine sko.

”Jeg ved det ikke. Det bliver i hvert fald op til os to at finde ud af, hvad vi skal gøre.”

Peter kiggede på sønnen et øjeblik før han rejste sig og gik tilbage til arbejdet uden at sige mere. De var færdige en stund senere, og bønderne kom ud på gårdspladsen, da vognen blev trukket op foran stuehuset. De var i godt humør og stod og lo af deres egne morsomheder. Anna stod bag dem i døråbningen og holdt Petrine om skuldrene. Hun var kun halvandet hoved højere end datteren, og om et par år ville de være lige høje.

”Her har I jeres mel,” sagde Peter, mens han svang den ene sæk op på kærren. Bønderne virkede ligeglade med melet, men kom til sidst hen for at hjælpe med de sidste sække. De takkede, satte sig op og hilste med huerne før de kørte ud på vejen. De fire blev stående og så efter dem og lyttede til hestehovene der trampede mod den frosne jord. Tusmørket havde bredt sig og træerne stod som store skygger over dem.

”Jeg tror jeg har glemt min hue nede ved møllen, far,” sagde Niels pludselig og begyndte at gå.

”Ta’ lygten.” Petrine holdt den frem til ham.

Peter nikkede til sønnen før han gik ind sammen med Anna. Petrine blev stående og så efter broderen. Han gik hurtigt og lygten svingede i takt med skridtene. Til sidst kunne hun kun ane et lys mellem træerne. Idet hun vendte sig for at gå ind, hørte hun ham råbe. Et skærende skrig brændte sig ind i brystet og blev hængende i den kolde natteluft.

Peter var den første som nåede frem til

møllen, og han kastede sig ud til Niels som lå livløs i bækken og trak ham op af skråningen, akkurat som Niels havde trukket ham selv op tidligere samme dag. Sønnen lå tung og kold på bakken.

”Niels!” Peter rystede i ham. ”Niels!”

Anna sank i knæ ved siden af ham og Petrine stod ubevægelig bag hende. Peter holdt et stille, fast greb om Niels’ skuldre og prøvede at snakke til ham, men hans øjne stirrede livløst op mod de mørke træer uden at svare. Petrine hviskede ned i sine foldede hænder.

”Hvorfor lod jeg ikke åmanden tage mig? Niels, hvorfor reddede du mig? Det var mig, han ville have.” Peter stirrede på sønnen. Hans sidste arvtager, hans eneste

medhjælper, hans sidste søn, var død. Taget af åmanden, revet bort fra ham.

De blev siddende ved Niels en stund, før de bar ham op til huset. Petrine hjalp til med at få ham ind, og de lagde ham på bordet. Hun fandt et tæppe, som hun dækkede hans krop med. Hun kiggede på Peter, som stod med armene ned langs siden, og Anna som hviskede og græd ned i sit forklæde.

”Nu ser det ud som om han sover,” sagde hun og rettede på tæppet. Hun tog nogle skridt tilbage, så hun stod side om side med faren. ”Jeg kan hjælpe dig nede ved møllen i morgen. Det kan jeg godt.”

Peter kiggede ned på hende. Et barns hænder var foldede ved hendes bryst. Hans sidste barn, hans eneste chance nu.